

Jaunimėlis

**2015 - 2016 m. m.
SPALIS Nr. 2**

Želvos gimnazijos bendruomenės laikraštėlis

Henrikas Radauskas

Raudoni medžiai

*Raudonų medžių kaip sargų
Apostotas nerandu sau vietos.*

*Kiekvieną rudenį sergu
Nostalgija ne šios planetos.*

*Tu nusiminęs nueini,
Tu liūdną savo žingsnį lėtini,
Naktis, galinga ir švelni,
Tau duoda rūbą fioletinį.*

GYVENIMAS MOKYKLOJE: KASDIENYBĖ IR ŠVENTĖS

Želvoje – išpūdingas šalies dainų ir šokių ansamblio „Lietuva“ pasirodymas

Spalio 23 dieną Želvos gimnazijos iniciatyva miestelio kultūros namuose koncertavo žinomas šalies dainų ir šokių ansamblis „Lietuva“. Į koncertą buvo pakviesti ne tik gimnazijos moksleiviai, bet ir visi želviškiai, miestelio svečiai.

Šis „Lietuvos“ pasirodymas buvo skirtas etnografinių regionų metams. Žiūrovai turėjo galimybę pasiklausyti skambių dainų, pasigrožėti puikiais šokiais, išgirsti tarmiškų tekstų, kartu su artistais minti mįsles, pažaisti ir padainuoti. Ansamblis „Lietuva“ Želvoje lankosi nebe pirmą kartą – mokykloje jis koncertavo ir prieš keletą metų.

Skaičiuojame rudens gėrybes...

Pradinukų surengtos rudens gėrybių parodėlės eksponatas

Mūsų sportininkų pasiekimai

Spalio 7 d. Ukmergėje vyko **Sporto šventė**. Želvos gimnazijos mokiniai dalyvavo kvadrato (5 – 6 klasių), tinklinio ir virvės traukimo varžybose. Geriausiai sekėsi kvadrato žaidėjams, kurie nugalėjo Užupio, Taujėnų iš „Silo“ mokyklų komandas ir pasidalijo aukso medaliais. Tai V.Varžgalytė, S.Ilgevičiūtė, R.Radzevičiūtė, A.Račinskaitė, K.Rukoižaitė, J.Gineika, N.Rinkevičius, J.Stražinskas, A.Stoškus, J.Kisieliūs.

Spalio 15 d. Ukmergėje vyko rajoninės klasikinio **smiginio varžybos**. Tarp kaimo gimnazijų mūsų dalyviai užėmė **I vietą** (833 tšk.), o tarp visų 14 komandų užimta **III vieta**. Sveikiname laimėtojus – B.Tavoraitę, G.Cimbolaite, D.Butkų ir L.Kriaučiūną.

**Džiaugiamės mūsų sportininkų
pasiekimais. Šaunuoliai!**

Mokytojo Gintaro Markevičiaus informacija

Išvyka į jaunųjų miško bičiulių šventę

Mus, Želvos gimnazijos penktokus, Ukmergės miškų urėdija neseniai pakvietė vykti į jaunųjų miško bičiulių 40 – mečio šventę, kuri vyko Anykščiuose. Kodėl būtent mus? Ogi todėl, kad mes miške esame nuveikę ne vieną prasmingą darbą: sodinome ąžuoliukus, gaminome paukšteliams inkilus, juos kėlėme. Taigi mes mielai sutikome važiuoti. Renginys buvo įdomus, linksmas ir įvairus. Klausėmės svečių sveikinimų, skirtų jaunesiems miško bičiams, susipažinome su kitų Lietuvos mokyklų miško bičiulių veikla, dalyvavome „Protų mūšyje“, kuriame mums neblogai sekėsi. Klausėmės nuotaikingo grupės „Neteisėtai padaryti“ koncerto, ragavome kareiviškos košės, dalyvavome estafėčių varžybose. Išvykos pabaigoje mūsų laukė išsvajotas apsilankymas garsiajame medžių lajų take. Nors vaikščioti šiuo taku iš pradžių buvo baisoka, bet pasiekę apžvalgos aikštelę ir išvydę iš jos atsiveriančius puikius gamtos vaizdus pamiršome visas baimes.

Grįždami namo vežėmės ne tik šventėje gautas dovanėles, bet ir daug įspūdžių bei supratimą, kad būti jaunuojų gamtos mylėtoju yra smagu. Į šią šventę mus lydėjo ne tik mūsų mokytoja Rasa Povylienė, bet ir Želvos girininkas Gintautas Povylis bei Ukmergės miškų urėdijos darbuotojas Ramūnas Jančiulevičius. O Ukmergės miškų urėdijai esame dėkingi už šiai išvykai parūpinimą autobusą.

5 klasės mokinių informacija

Kelionė į Mindūnus

Spalio 14 dieną mūsų mokyklos ketvirtokai ir penktokai vyko į Žvejybos ir medžioklės centrą, esantį Mindūnuose, Molėtų rajone.

Buvo įdomu apžiūrėti Žvejybos muziejaus eksponatus: žvejybos kabliukus, meškeres, tinklus. Matėme net žuvų iškamšų ir brakonierių naudotus žvejybos įrankius. Šie eksponatai mus buvo labai įdomūs.

Artėjant Vėlinių šventei, kaip ir kasmet, talkininkavome tvarkant apleistus kapus Želvos kapinėse.

Pirmieji į talką suskubo septintokai.

Daivos Kriaučiūnaitės nuotrauka

Toliau keliavome į Medžioklės muziejų. Ten išvydome daug įvairių žemynų grynų iškamšų: meškos, liūto, hienos, antilopės, šiaurinio elnio ir kitų. Taip pat matėme ir paukščių iškamšų.

Kai viską apžiūrėjome, ketvirtokai mus lydėjusiam gidui padovanojo du medinius laivelius, kuriuos pagamino Austėja ir Diana.

Atsisveikinome, padėkojome ir važiovome į Mindūną apžvalgos bokštą, kurio aukštis – 34 metrai. Užlipę į jį išvydome didelį ežerą, kuriame buvo salelė, taip pat miškus. Buvo truputį nejauku, nes bokštas šiek tiek siūbavo. Nors bijoti nebuvo ko, nes šis bokštas išlaiko net 70 žmonių.

Visi saugiai nulipome, fotografavomės, kad turėtume nuotraukų prisiminimui. Namų grįžome patyrę naujų įspūdžių, nes šiose vietose lankėmės pirmą kartą.

Smagu leisti į keliones, nes keliaudamas kažko išmoksti, pažįsti savo tėvynę Lietuvą, gali daugiau pabūti su savo klasės draugais.

Irmantas Paplauskas, Dovydas Naraškevičius

Dalės Dulkevičienės nuotrauka

Mes ir istorija, kultūra

Ne taip seniai **septintokai**, padedami savo lietuvių kalbos mokytojos, parengė kraštotyrinį darbą šalies mokinių projektinių darbų konkursui „**Tautos dvasios beieškant**“.

Šį kartą pasirinkta tema – „**Idomieji Želvos krašto akmenys: žmogaus ir laiko palikti ženklai**“.

Taigi kviečiame susipažinti su ypatingaisiais mūsų, Želvos, krašto akmenimis.

Gimtinę pažinti visuomet verta!

Akmuo – dubuo, esantis Želvos girininkijos kieme.

Akmenys... Dideli ir maži, apvalūs, pailgi, kampuoti – įvairiausių formų. Jų pilna mūsų žemė, taip pat ir mūsų gimtasis Želvos kraštas. Kas tas akmuo? Kaip teigia interneto enciklopedija „Vikipedija“ ir „Dabartinės lietuvių kalbos žodynas“, akmuo – kieta uoliena arba atskiras jos gabalas. Tokį trumpą apibūdinimą randame. Bet ar tik tiek? Ar negali akmuo, akmenys papasakoti kažką daugiau, ypač tie, kurie išsiskiria iš aplinkos – yra neįprasto dydžio, formos, turi išskirtinių ženklų ar susiję su kokia nors istorija? Žinodami, kad mūsų gimtajame krašte yra tokių akmenų, nusprendėme jais pasidomėti. Naujai „atradome“ ir plačiau pasidomėjome šiais Želvos krašto akmenimis: neįprastais rieduliais, esančiais **Želvos girininkijos kieme**, didžiuoju **Bikonių akmeniu**, Atminimo akmeniu **pirmajai Želvos krašto mokyklai**, paminkliniu akmeniu **broliams Gaidamavičiams**, esančiu Bajorų kaime, ir **Pėduotu velniuko akmeniu**, esančiu Bastūnų kaime.

Bastūnų pėduotas akmuo, turintis įspaustą „velniuko pėdą“.

Šį neįprastą akmenį rasime Bastūnų kaimo pakraštyje (Ukmergės raj.), apie 7 km nuo Želvos.

Apie akmens atsiradimą vietos žmonės pasakoja tokį **padavimą**.

Vienąkart piktąjį velnią vijęsis angelas. Velnis užlipęs ant akmens ir palikęs savo pėdsaką.

Bastūnų pėduotas akmuo yra įtrauktas į Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąrašą.

Akmuo – stalas, taip pat esantis Želvos girininkijos kieme, jo pavėsinėje.

Didysis Bikonių akmuo

Jis stūkso Želvos miestelio pakraštyje, rytinėje pusėje, šalia kelio „Želva – Giedraičiai“. Tai tarsi riba, skirianti Želvą ir Bikonių kaimą (už tai tas akmuo taip ir vadinamas).

Kiek prisimena vietos žmonės, anksčiau šis didžiulis akmuo stūksojęs Bikonių kaimo laukuose. Vėliau jį sugalvota perkelti į šią Želvos miestelio vietą, kur jis ir dabar stovi. Bikonių kaimo žmonės didžiuojasi šiuo akmeniu sakdami: „Tai mūsų akmuo“.

Ant šio akmens, esančio prie įvažiavimo į Želvą, norėta iškalti įrašą „Želva“. Kol kas tai nėra padaryta, nors tokių planų yra. Reikia manyti, ateityje šis akmuo „pasipuoš“ mūsų miestelio pavadinimu. O dabar vietos žmonės savo pagarbą ir dėmesį šiam nepaprastam akmeniui parodo kiekvieną vasarą jį apsodindami įvairiomis gražiausiomis gėlėmis.

Atminimo akmuo pirmajai Želvos krašto mokyklai

Apie jį mums papasakojo Želvos gimnazijos muziejaus vadovė **Zita Kriaučiūnienė**:

Pirmoji mokykla Želvoje buvo atidaryta 1909 metais. Ji priklausė Giedraičių valsčiui, nos iš tikrųjų buvo atidaryta Želvos miestelyje. Bet pavadinimo „Želva“ neturėjo, turėjo „Bikonių liaudies mokykla“. Savo pastato mokykla neturėjo, ji buvo įkurta aktyvaus Želvos piliečio Leono Šaltenio namuose. Mokyklai buvo skirtas vienas kambarys, į kurį 1909 metų lapkričio 23 dieną susirinko 9 mokiniai. Mokyklos pastatas buvo suplanuotas irgi ne miestelyje, o Dainiškių kaime, už miestelio, maždaug kilometras į vakarus ir pastatyta valstybės ir savivaldybės lėšomis. Šita mokykla irgi priklausė Giedraičių valsčiui. Ir kai šventėme 100 metų mokyklos įkūrimo jubiliejų, muziejui kilo mintis įamžinti pirmąjį pastatą, pirmąją mokyklą. Tuomet, parėmus buvusiems mokyklos mokiniams, kurie aukojo pinigėlių ir įsigydami pirmąją knygą apie mokyklą „O širdy dar skambučiai aidi...“, pastatyti paminklinį akmenį – paprastą laukų akmenį, kuris buvo rastas vietoje, parinktas tinkamiausias iš tų akmenų, kurie buvo mokyklos pamatuose, ir parinkus vietą ant kalnelio, matomą nuo kelio Želva – Dvareliškiai, buvo pastatytas. Pasikvietėme skulptorių iš Veprių Viktorą Žentelį, jau žinomą savo krašte ir Lietuvoje, ir jis iškalė raidės „Čia stovėjo pirmoji Želvos mokykla“. Užrašą padarė greit, per vieną atvažiavimą iš Veprių, ir taip atsirado akmenėlis. Švenčiant mokyklos 100-metį, akmenėlis jau stovėjo. Taigi šis projektas atsirado buvusių mokinių lėšomis. Iš jų buvo sumokėta skulptoriui. Na, o paskui tapo tradicija bėgimas prie kalnelio, kur stovėjo

pirmoji mokykla, vyko susitikimas prie akmenėlio taip pat su buvusiais mokiniais šios mokyklos, na, o šią mokyklą lankė dešimtys Želvos krašto iš visų artimiausių kaimų, kuriuose tuo metu dar nebuvo mokyklų. Tokią tradiciją mokykla ir turi – bėgimas prie šito švento akmenėlio.

Atminimo akmuo Bajorų kaime

Apie jį žinių suteikė taip pat **Z. Kriaučiūnienė**:

2014 m. liepos mėnesį Želvos seniūnijos Bajorų kaime, netoli Gaidamavičių sodybos, atidengtas Atminimo akmuo šios šeimos išskiliams vyrams, visai šeimai.

Gražią sodybą su erdviais pastatais įkūręs Mykolas Gaidamavičius (1880 – 1952), buvęs šio kaimo šviesuolis, savo namuose atidaręs slaptą daraktoriaus mokyklą, o Nepriklausomybės metais įkūręs lietuvišką pradžios (pradinę), kurią lankė ne tik Bajorų, bet ir aplinkinių kaimų vaikais.

Jo vyriausias sūnus Pranas Gaidamavičius (1914 – 2013) – žinomas poetas, žurnalistas, filosofas, kunigas, savo darbais žinomas pasaulyje, iš tolimų kraštų (Australija, Šveicarija) lankėsi gimtinėje, buvo gimtosios Kiauklių bažnyčios fundatorius, paskyręs savo parapijai santaupas jai remti.

Kitas Mykolo sūnus – Zigmas (1920 – 1989) buvo žinomas muzikologas, talentingas dirigentas. Mažiau savo darbais išgarsėjęs jauniausias sūnus Antanas (g. 1924 m.), kartu su šeima išgyvenęs tremtį (šeima, išskyrus kunigą Praną, šaltojo Sibiro Igarkoj kentėjo badą ir šaltį aštuonerius metus (1948 – 1956); tėvas Mykolas mirė svetimame krašte).

Zigmo Gaidamavičiaus svajonę šeimos kančias ir didžius darbus įamžinti akmens paminklu įgyvendino jo sūnus Algis.

Tą vasarą (1941 m. liepą), atidengiant Gaidamavičių akmenį, dalyvaujant dideliui būriui vietos gyventojų ir svečių bei kraštiečių, gražiai buvo paminėtas išskilių asmenybių atminimas.

Šį „Jaunimėlį“ padėjo parengti:

Mokytėjai Daiva Kriaučiūnaitė, Dalė Dulkevičienė, Gintaras Markevičius, 5 klasės mokiniai. Ačiū jiems!

Maketavo Rasa Povylienė

Želvos gimnazija, 2015 – 11 – 02

RAŠYKITE MUMS: zelvosjaunimelis@gmail.com

